משנה · אחרונים · בועז · סדר נשים

# בועז על משנה יבמות

רבי ישראל ליפשיץ

**ספריית אור ברסלב** · or-breslev.co.il

# בועז על משנה יבמות

רבי ישראל ליפשיץ

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בועז-על-משנה-יבמות/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

# תוכן העניינים

**פרק ו** ..... 4
**פרק ז** ..... 7

## פרק ו

ופנויה שנבעלה, אף דבנבעלה לכשר לא נעשית זונה [ולרט"ז אה"ע כ"ו ס"א בנבעלה ב"פ נעשית זונה, וזה כוונת ב"ש ס"ו סקי"ט, שהם לכאורה כאגרתא דלא מפרשי, ועי' יבמות ד' ס"א ב']. עכ"פ הדין יפרד לה' ראשים (א) ביש ע"א, אפילו אשה או קרוב שאומר שנבעלה לכשר לה מותרת לכהן, דע"א נאמן באיסורים בלא אתחזיק אסורא [כיבמות דפ"ח א'], ובפסולי כהונה אין אומרים אין דבר שבערוה פחות משנים [ככתובות פ"ט מ"ב]. ולא חיישינן שמא גם לפסול נבעלה, אפילו איכא רוב פסולים כעכו"ם וכדומה. דעכ"פ הו"ל ס"ס, שמא לא נבעלה רק מזה, ואת"ל גם מאחר, שמא כשר היה [נ"ב כ"ז]. (ב) אפילו מודה בועל בעצמו, מיתרת לכהן אחר מטעם הנ"ל, ואי"ל אין אדם משים עצמו רשע [כסנהדרין ד"ט ב'], והרי הכא בעל אותה נדה. עכ"פ הרי בארוס וארוסה נמי שריא כה"ג [ככתובות די"ג ב'] ואמאי, הרי כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה [כריש מסכת כלה]. ואי"ל דבדרבנן, ככלה בלא ברכה אדם משום עצמו רשע, ליתא, דהרי הא דאין אדם משים וכו' הוא משום דאדם קרוב אצל עצמו, ואינו נאמן על עצמו מה"ט, א"כ מ"ש דאורייתא או דרבנן. [ועי' כתובות די"ח ב' רש"י ד"ה הפה שהתיר] אע"כ דדוקא בהרגתיו ופלוני רבעני, שאומר בפירוש שחטא, אמרינן אין אדם וכו'. משא"כ בארוס, אינו אומר בפירוש שבעלה בלא ברכה, ושמא בירך אף שאינו ידוע לנו, א"כ מה התם שברכת חתנים בעשרה [ככתובות ד"ח א'], וכל בי עשרה איכא פרסום [כב"ב קמ"ב]. אפ"ה תלינן שבירך במקום שאינו ידוע לנו, מכ"ש הכא שאינו אומר בפירוש שבעלה נדה, והרי נהרות מצוייות, ודלמא טבלה. ואת"ל בארוס מה"ט מהימן אף דמשים עצמו רשע, מדמתכוון לתשובה שלא לפסול אותה ואת הולד בחנם [ועי' תוס' ב"מ ד"ג ב'], ה"נ בבעולה לכהן י"ל דמתכוון לתשובה שלא יפסילוה בחנם, ואי"ל הרי באיסור דאורייתא חיישינן כמו דאיהו אזל לגבה אינש אחרינא אזל לגבה, ומה"ט במודה שהוא בנו אינו פוטרה מחליצה [וכב"ש אה"ע קנ"ו]. התם שאני דליכא ס"ס, וכ"ש באמר שהוא בנו מא"א ליכא חזקת כשרותה, משא"כ הכא, תדע, דאי לא תימא חילוק זה, א"כ בארוס וארוסה הנ"ל נמי לתסר, אע"כ כדאמרן דגם בארוסה איכא ס"ס שמא רק מארוס ושמא נאנסה. ואע"ג דבארוס רק בדיעבד שריא [ככתובות י"ד א'] התם שאני דאיכ"ל עיניו נתן בה, כשבויה דהמעיד בה לא ישאנה מה"ט [כאה"ע ס"ז ס"ג], משא"כ הכא אין אדם חוטא ולא לו [כקדושין דס"ג ב'], בקדשתי בתי ובא א' ואמר אני קדשתיה, נאמן להתירה לאחר לכתחלה מה"ט לכ"ע. ואילה"ק הרי בהיא וממזר מודים שנבעלה לו אפ"ה ולד אסור בממזרת [כאה"ע ד' כ"ו] וע"כ דחיישינן שמא גם כשר בעלה והרי התם נמי איכא ס"ס כי

הכא, דשמא לא נבעלה מאחר, ואת"ל שנבעלה מאחר שמא גם הוא ממזר היה. התם אין הספק שקול, דאין ממזרין מצויים, משא"כ הכא שכיחי פריצי [כתובות ל"ו ב'] ואפילו בכשרים [קדושין ד"פ]. כך נ"ל וכך הסכימו שלשה רועי ישראל ה"נ אא"ז הגאון דמשק אליעזר זצוק"ל, ובנו אא"ז הגאון אור ישראל זצוק"ל, ונכדו אאמ"ו ע"ר הגאון במרגניתא זצוק"ל, ודלא כב"ש דמצריך חד רוב אפילו יש עדים שנבעלה לכשר. (ג) מיהו במודה כהן שהוא בעל אותה ורוצה לנשאה, לכאורה י"ל דא"נ. דשמא עיניו נתן בה [כאה"ע ל"ז סכ"ה], ואי"ל הרי באיסור דרבנן לא אמרינן שמא עיניו נתן בה. דהרי במעוברת ומינקת, מהימן לומר שהוא הבועל ומותר לנשאה [כאה"ע ד', וב"ש י"ג ס"ק כ"ג], וה"נ רק איסור דרבנן הוא, דתרי אם נשאת לא תצא מדטוענת ברי לכשר נבעלתי, ואי דאו' לא הוה מחלקינן בין לכתחילה לדיעבד [כתוס' גיטין ד"ג ב']. י"ל דהתם כיון שמותרת אחר ימי הנקה, לא תקיף יצריה, דלא שבק היתירא ואכל איסורא [כח"מ סי' ס"ז]. משא"כ הכא, תדע דהרי בשבוייה המעיד בה לא ישאנה [ככתובות ל"ו ב'], אף דשבוייה נמי מדרבנן, עכ"פ כיון דתהא אסורה לעולם עליו, חיישינן שמא עיניו נתן בה, וה"נ הכא. אמנם לא דמי לשבוייה, דבשבוייה שאני שהחמירו בה כעין דאורייתא דאפילו אם נשאת תצא, משא"כ הכא הרי בנישאת לא תצא, להכי י"ל דמקלינן בה נמי בהא, דלא ניחוש שמא עיניו נתן בה, ואילה"ק הרי בקדשה א"ע ובא א' ואמר אני קדשתיה, נמי בנישאת לא תצא [כאה"ע ל"ז כ"ד], ואפ"ה לכתחילה חיישינן שמא עיניו נתן בה, וכ"כ בעד שמעיד לאשה שמת בעלה, אסורה לו שמא עיניו נתן בה [כלעיל פ"ב מ"ט] ואפ"ה בנשאת לא תצא [כאה"ע י"ב]. ליתא, דבהנך תרתי, בלא עדותו וודאי אם נשאת תצא, משא"כ הכא בלא עדותו בטוענת ברי לי שלכשר נבעלתי, אפילו ברוב פסולין אצלה, אם נשאת לא תצא כלקמן אות ד'. ואדרבה נ"ל ראיה דבמודה כהן שבעלה מותרת לו. דהרי בפדה שבויה מהימן לנשאה, דלא שדי אינש זוזי בכדי עדיף משמא עיניו נתן בה. וה"נ במודה שממנו נתעברה מתחייב לפרנס הולד, דהרי כמו דבשבויה מדרבנן, ה"נ מדרבנן כיון דאם נשאת לא תצא. ואי"ל דוקא בפודה שבוייה שנתן הממון קודם שבא לפנינו. אמרי אי לא דברירה ליה דטהורה היא לא הוה שדי זוזי בכדי, משא"כ הכא אפשר ישתמט אח"כ ולא יפרנסו. ליתא. דא"כ בארוס וארוסה [כתובות די"ג ב'] נמי נימא שמא עיניו נתן בה, דמה שמתחייב לפרנס הולד ישתמט לבסוף, אע"כ או דאין חילוק, או כיון דזנתה מאוסה בעיניו [כסי' קי"ז ס"א]. וה"נ כן. ואף דיש לחלק בין זנות דפנוייה דלא מאיסה כזנתה תחתיו אפילו באונס, עכ"פ מי גרע מה ששפך קיקלון על כבודו שזנה עמה, מהאי דשדי זוזי בכדי, והרי אדרבה שמעינן דצערא דממונא מחיל אינש משא"כ צער גופו [כב"ק צ"ב

א'], ומה"ט נ"ל דאפילו מת הילד בשעת הודאתו מהימן מה"ט. וכל זה נ"ל להלכה ולא למעשה, דכבר הורה הזקן [רבינו נב"י], דלא תנשא לכהן שמודה שנבעלה לו. ובנשאת לא תצא. וכל מה שאמרנו לעיל היינו אפילו בנבעלה בעיר. ואפילו ברוב פסולין אצלה, אבל ברוב כשרין יבואר לקמן: (ד) אמנם במכחישה וליכא עד שנבעלה לכשר, יש חלוק, דבנבעלה בשדה דהיינו במקום דניידי, לרמב"ם בעינן תרי רובא, שיהא רוב העוברים שם כשרים, ורוב העיר שפורשים משם אותן העוברים ג"כ כשרים, אז מותרת לכהן אפילו לכתחילה, אפילו לא אמרה ברי לי שלכשר נבעלתי, [ולב"י צ"ל ברי לי], ובדיעבד אפילו ברוב פסולין לא תצא, ודוקא באומרת ברי לי. ולרמב"ן ורשב"א ור"נ ורא"ש וטור, בטוענת ברי לי אפילו לכתחלה סגי ברוב א', ובאינה טוענת ברי לי אפילו בדיעבד צריך ב' רובא. ולבעל המאור אפילו בלא ברי סגי ברוב א' אפילו לכתחילה. ובש"ע [סס"י ו'] פסק כרמב"ם. מיהו בנאנסה אפילו ב' רובא וברי לא מהניא דליכא סברא דבודקת ומזנה, רק באית לה מגו. (ה) כל זה בנבעלה בשדה, אבל בנבעלה בעיר, דהיינו במקום קבוע, דאפילו איכא רוב כשרים הו"ל כמחצה על מחצה, להכי לרמב"ם, אפילו איכא ב' רובא כשרים, אפ"ה לא תנשא לכתחילה, ובנשאת לא תצא, ודוקא בשטוענת ברי שלכשר נבעלה, דאל"כ אפילו בנשאת תצא, רק בדאיכא ב' רובא. ולטור דוקא בידוע שהלכה למקום הבועל, אבל בסתמא הו"ל כהלך בועל אצלה, ומותרת לכתחילה בדאיכא ב' רובא. וקיי"ל כרמב"ם. מיהו בנבעלה בשכונה של ישראל שאין שם מי שפסול לה, פסק אא"ז הגאון אור ישראל זצוק"ל דלא שבקינן רוב שכונה למיזל בתר רובא דעלמא, וכ"כ הפ"י [כתובות די"ג ב'] וכ"כ הפרי חדש י"ד [סי' ס"ג] וכן כתב אאמ"ו זצוק"ל דשכונה עדיף מרוב [כב"ב כ"ג ב']. ולי אני בו"ת נ"ל דג' בתים הו"ל כשכונה [כע"ז דכ"א, ותוס' כתובות דכ"ח], ולפיכך בנמצאת מעוברת, ובשכונה זאת סביב לה אין פסול, אין חוששין שמא נתעברה בשכונה אחרת, וראייתי מב"ש [ס"ו ס"ק ל"ד]. עוד נ"ל דאפילו מצוי בשכונתה קרובים חייבי כריתות ומיתת ב"ד, לא תלינן בהו, מיהו דוקא באב ואח דלא תקיף יצרייהו [כיומא דס"ט ב'] אבל בבעל אחות וכדומה, תלינן, ולא אמרינן אחזוקי אינשי ברשיעי לא מחזקינן, [כשבועות דמ"ו ב'] וודאי עכו"ם הוה. ליתא, דהכא יצרא דעבירה שאני דאלים טובא, וכדאמרינן [במכות דכ"ג ב'] השתא דם שנפשו של אדם קצה בהן כתיב ביה והארכת ימים. גזל ועריות שנפשו של אדם מחמדתן עאכ"ו. תדע דהרי יחוד אסור לגבייהו [כקדושין דפ"א] ותו נ"ל דאפילו בשאר מילי הרי אמרו לעולם יהיו כל אדם בעיניך כלסטין [פ"ה מס' ד"א] וכ"כ אמרו כשבעלי דינין עומדין לפניך יהיו בעיניך כרשעים [אבות פ"א], ואמאי הרי אחזוקי אינשי ברשיעי לא מחזקינן, אע"כ

שמא עשה לא חיישינן, אבל שמא יעשה חיישינן, כדאמרינן נמי [גיטין כ"ח ב'] שמא מת לא חיישינן. שמא ימות חיישינן, וה"נ לענין יחוד, אפ"ה בעריות דתקיף יצרא גם בשלעבר חיישינן וכן הורה רבינו [נב"י כ"ח]. וב"ה המאיר עיני המחכים לו:

## פרק ז

ועי' ש"ס [ס"ט ב'] דאמרינן דאם אעפ"כ אכלה אחר מ' יום ונמצאת מעוברת, הר"ז מקולקלת למפרע עד ארבעים יום, ופרש"י שתשלם על כל תרומה שאכלה למפרע קרן וחומש. וק' מדאמרינן [כריתות ד"ז א'] בת כהן שנשאת לישראל ואכלה תרומה פטורה מן החומש, ופירש רש"י התם אי משום שכשימות בעלה תחזור לבית אביה, ואפילו יש לה גם בנים מישראל, והרי למיתת ב' לא חיישינן כריש יומא, עכ"פ שמא אח"כ תנשא לכהן, וא"כ במעוברת מישראל נמי נימא הכי ואמאי תשלם חומש. ואי"ל דהכא שאני דליכא טעמא דהתם שתנשא לכהן דהרי כל הג' חדשים משנבעלה אסורה לכהן משום הבחנה, ליתא דהרי ב"ש [אה"ע סי' י"ג] כתב דהבחנה היינו רק מדרבנן. ואף לעצי ארזים שכתב דמרמב"ם וסמ"ג משמע שהוא דאורייתא עכ"פ קשה הרי הכא שאין לה בנים אחרים כשימות זה העובר תשוב לבית אביה. אלא נ"ל דמעוברת שאני דרבייה קרא [יבמות ס"ז ב'] כנעוריה פרט למעוברת, דק' למה צריך קרא, הרי קיי"ל עובר ירך אמו [כתמורה ד"ל ע"ב], וא"כ מי גרע אשה זו מעבד של שני שותפים א' כהן וא' ישראל [ירושלמי סוף תרומה] וכ"כ עבד ששייך לאחין ולעובר [לעיל מ"ג] שאסור בתרומה, וא"כ הרי אשה זו העובר שבמעיה הוא חלק מגופה שאסור בתרומה ותתסר כולה. ולמה לי קרא. אלא על כרחך דמהנך ליכא למילף רק איסור. אבל דנחייבה בחומש לא, דממ"נ אי בשהאכילו רבו פטור מחומש [כפ"ז דתרימה מ"ג], ואי בשאכל העבד מעצמו הרי אין כלום, אבל מנ"ל באלמנה מעוברת מכהן שתתחייבה בחומש, ע"כ דלהכי קאמר קרא בנעוריה, דכל שא"א שתשוב לאביה כנעוריה הרי היא כזרה גמורה לתשלומי חומש: